

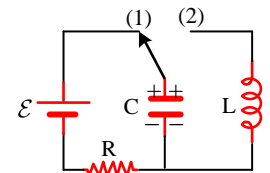
ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΚΑΙ ΆΛΛΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΟ ΚΥΚΛΩΜΑ ΕΚΤΟΣ ΠΥΚΝΩΤΗ ΚΑΙ ΠΗΝΙΟΥ.

Σε πολλές περιπτώσεις στις ηλεκτρικές ταλαντώσεις έχουμε κάποια γεγονότα που αυτά προηγούνται της ηλεκτρικής ταλάντωσης που θα ακολουθήσεις στο κύκλωμα LC.

Τέτοιες περιπτώσεις είναι η παράλληλη σύνδεση πυκνωτή με πηγή, ή παράλληλη σύνδεση πυκνωτή με αντίσταση ή ακόμη να αρχίζουν οι ταλαντώσεις με το πηνίο να διαρρέεται αρχικά από σταθερό ρεύμα.

A. ΠΥΚΝΩΤΗΣ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΜΕ ΠΗΓΗ

Σ' ένα βρόγχο που παρεμβάλλεται ο πυκνωτής δεν διαρρέεται από ρεύμα, διότι η τάση στα άκρα του πυκνωτή γίνεται ίση με την τάση στα άκρα της πηγής και το ρεύμα μηδενίζεται (για κάποιο χρονικό διάστημα ώσπου να φορτιστεί ο πυκνωτής έχουμε

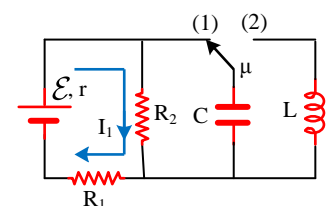
ρεύμα αλλά αυτό κρατά ελάχιστα) $i = \frac{E - V_C}{R_{ολ}} = 0 \Rightarrow i = 0 \Rightarrow E = V_C$.

Αυτά ισχύουν για ένα κύκλωμα, όπως το διπλανό.

Κατά τη μεταγωγή του διακόπτη από τη θέση 1 στη θέση 2 αρχίζουν οι **ηλεκτρικές ταλαντώσεις** στο κύκλωμα LC που δημιουργείται.. Αν την παραπάνω στιγμή την θεωρήσω ως $t_0 = 0$ τότε την στιγμή εκκίνησης έχουμε $q = Q = CV = CE$ και $i = 0$ άρα οι εξισώσεις που περιγράφουν το φορτίο του πυκνωτή και την ένταση του ρεύματος που διαρρέει το κύκλωμα είναι: **$q = Q \cos \omega t$** και **$i = -I \mu \omega t$** .

B. ΦΟΡΤΙΣΗ ΠΥΚΝΩΤΗ ΜΕΣΩ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

Αν έχουμε ένα κύκλωμα όπως το διπλανό όπου ο πυκνωτής δεν συμμετέχει στον βρόγχο που διαρρέεται από ρεύμα αλλά είναι **παράλληλα συνδεδεμένος με μια αντίσταση**, τότε η τάση είναι ίση με την τάση της αντίστασης που είναι **παράλληλα συνδεδεμένος**.

ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΙΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΤΑΛΑΝΤΩΣΕΙΣ – ΚΥΚΛΩΜΑ ΜΕ ΠΗΓΗ

Αν ως $t_0 = 0$ θεωρήσουμε την στιγμή της μεταγωγής από τη θέση 1 στη θέση 2 η ηλεκτρική ταλάντωση αρχίζει με τον πυκνωτή να έχει μέγιστο φορτίο που υπολογίζεται από τη σχέση: $Q = CV_{c(\max)} = CI_1R_2$ με το

ρεύμα I_1 να υπολογίζεται από το νόμο του Ohm $I_1 = \frac{E}{R_1 + R_2 + r}$ και για την τάση του πυκνωτή έχουμε

$$V_{c(\max)} = V_2 = I_1 R_2 \text{ (λόγω παράλληλης σύνδεσης).}$$

Άρα $q = Q \sin \omega t$ και $i = -I_1 \mu \omega t$.

Προσοχή εδώ !!! Το ρεύμα I_1 που υπολογίσαμε από το νόμο του Ohm **δεν έχει καμιά σχέση με το μέγιστο ρεύμα των ηλεκτρικών ταλαντώσεων στο κύκλωμα LC**. (Μπορεί κάποια στιγμή από τα αριθμητικά δεδομένα να προκύψει ίδια τιμή αλλά γενικά είναι διαφορετικά).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Όταν αρχικά ($t_0 = 0$) ο **πυκνωτής είναι φορτισμένος**, τότε οι ταλαντώσεις είναι όπως τις περιγράφει το σχολικό βιβλίο, δηλαδή **χωρίς αρχική φάση** σε κάθε άλλη περίπτωση έχουμε και αρχική φάση.

Γ. ΜΕΓΙΣΤΟ ΡΕΥΜΑ – ΚΥΚΛΩΜΑ ΜΕ ΑΡΧΙΚΗ ΦΑΣΗ.

Στο κύκλωμα μας αρχικά το πηνίο διαρρέεται από σταθερό ρεύμα που δίνεται

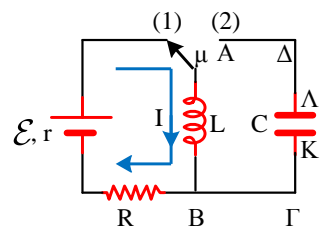
από το νόμο του Ohm, $I = \frac{E}{R + r}$.

Το πηνίο δεν επηρεάζει την μέγιστη τιμή της έντασης του συνεχούς ρεύματος

απλά καθυστερεί την μεγιστοποίηση της **λόγω του φαινομένου της αυτεπαγωγής** όπως μάθαμε πέρυσι.

Μόλις μετακινήσουμε τον μεταγωγό από την θέση 1 στη θέση 2 **ο πυκνωτής αρχίζει να φορτίζεται λόγω του φαινομένου της αυτεπαγωγής**.

Ας το δούμε αναλυτικότερα: την χρονική στιγμή της αλλαγής του μεταγωγού η πηγή αποσυνδέεται από το κύκλωμα και **το ρεύμα τείνει να μηδενιστεί** αλλά **το πηνίο λόγω της αυτεπαγωγής τείνει να αναιρέσει** την μεταβολή αυτή διατηρώντας σταθερή τη φορά του ρεύματος δαπανώντας ενέργεια από το μαγνητικό του πεδίο. Το ρεύμα τώρα κινείται στον κλειστό βρόγχο ABΓΔ με φορά $A \rightarrow B \rightarrow \Gamma \rightarrow \Delta$ (διατηρείται η φορά

ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΙΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΤΑΛΑΝΤΩΣΕΙΣ – ΚΥΚΛΩΜΑ ΜΕ ΠΗΓΗ

του ρεύματος που διέρρει το πηνίο (A→B) πριν την μεταγωγή από την θέση 1 στη θέση 2) με αποτέλεσμα να συσσωρεύεται φορτίο στον πυκνωτή, άρα και ενέργεια ηλεκτρικού πεδίου και έτσι ο πυκνωτής φορτίζεται.

Ο σπλισμός του πυκνωτή που θα φορτιστεί πρώτος θετικά είναι αυτός στον οποίο **αρχικά κατευθύνεται** το ρεύμα. (Στο παράδειγμα μας ο σπλισμός Κ)

Σ' αυτή την περίπτωση **το αρχικό ρεύμα στο κύκλωμα αποτελεί και το μέγιστο ρεύμα** των ηλεκτρικών ταλαντώσεων. Το κύκλωμα μας τώρα ξεκινά έχοντας **$q = 0$** και **$i = +I$** δηλαδή το κύκλωμα μας έχει αρχική φάση.

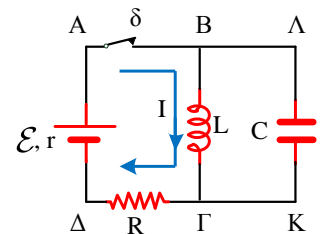
$$\text{Άρα λοιπόν έχουμε: } i = -I\eta\mu(\omega t + \varphi_0) \xrightarrow[t=0]{i=I} I = -I\eta\mu\varphi_0 \Rightarrow \eta\mu\varphi_0 = -1 \Rightarrow \varphi_0 = 2k\pi + \frac{3\pi}{2} \xrightarrow{0 \leq \varphi_0 \leq 2\pi} \varphi_0 = \frac{3\pi}{2}.$$

Οι εξισώσεις της ταλάντωσης περιγράφονται από τις σχέσεις:

$$q = Q\sigma\eta\mu\left(\omega t + \frac{3\pi}{2}\right) \quad \text{ή} \quad q = Q\eta\mu\omega t \quad \text{και}$$

$$i = -I\eta\mu\left(\omega t + \frac{3\pi}{2}\right) \quad \text{ή} \quad i = I\sigma\eta\mu\omega t.$$

Μια παραλλαγή αυτής της περίπτωσης είναι αυτή που απεικονίζεται στο διπλανό σχήμα. Εδώ έχουμε καταργήσει το μεταγωγό στο σημείο Β και έχουμε έναν διακόπτη μεταξύ των σημείων Α και Β. **Όσο ο διακόπτης δ είναι κλειστός** το ρεύμα ακολουθεί τη διαδρομή ΑΒΓΔ και **ο πυκνωτής** παράλο που αποτελεί

μέρος του κυκλώματος **παραμένει αφόρτιστος**. Αυτό συμβαίνει γιατί **το πηνίο και ο πυκνωτής έχουν παράλληλη σύνδεση** άρα και κοινή τάση. Το πηνίο είναι ιδανικό δηλαδή **$R_L = 0$** οπότε:

$$V_{B\Gamma} = IR_L = 0 \Rightarrow V_{K\Lambda} = 0.$$

Μόλις ανοίξουμε το διακόπτη δ **αρχίζουν οι ηλεκτρικές ταλαντώσεις** όπως τις περιγράψαμε πιο πάνω.